

TASTE OF

LIMMUD

הִישָׁן יִתְחַדֵּשׁ וְהַחֲדָשׁ יִתְקַדֵּשׁ

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jtkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israel

Igrot Haraya, Iggeret 164

Sjabbat 4 december / 27 kislev 5771

Sidra Mikéts, Beresjiet [Genesis] 41:1-44:17

Tanach blz. 84-94

Haftara Sjabbat Chanoeka: Zecharia 2:14-4:7

Tanach blz. 1214-1217

Vertaling: Ted Musaph-Andriessse

Voor het Engelse origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Mikketz

MIKEETS

Na jaren van gevangenschap wordt Joseef naar de Farao gebracht om diens dromen uit te leggen. Hij vertelt de Farao dat er na zeven jaren van overvloed zeven jaren van hongersnood zullen komen en hoe hiermee om te gaan. Farao benoemt hem tot onderkoning. De broers van Joseef komen naar Egypte om voedsel te kopen, maar zij herkennen Joseef niet. Ze worden beschuldigd van verraad en belandden in de gevangenis. Joseef eist van hen dat ze zijn jongste broer Benjamin naar Egypte brengen. Joseef stopt zijn zilveren beker in de voederzak van Benjamin en dit leidt tot de uiteindelijke confrontatie.

[Een andere invalshoek](#)

Mikeets – Hephzibah Anderson

Hephzibah is een journalist die in het Verenigd Koninkrijk werkt. Ze is ook presentator en zat het afgelopen jaar de Limmud Conferentie voor. Regelmatig schrijft ze voor de Observer en Bloomberg, bespreekt boeken voor de BBC 5 en heeft ze een autobiografie geschreven "Gelouterd" ("Chastened").

Deze sidra valt bijna altijd samen met Chanoeka en het lijkt dat de inhoud van de tekst een weerklank vindt in dit feest, zowel wat de thema's betreft als van de morele complexiteit. Mikeets volgt op het spannende slot van Wajeesjev en zet het verhaal door vanaf de geschiedenis van Joseef na de jaren van gevangenschap. Herinnert u zich nog dat het vooral zijn dromen waren en de jaloezie die deze opriepen bij zijn broers die hem daar terecht deden komen. Nou, ze staan nu op het punt zijn vrijkaartje richting uitgang gevangenis te verzorgen.

Toen Joseef de opdracht kreeg de nachtmerries van de Farao uit te leggen, voorspelt hij precies wat er gaat gebeuren: zeven jaren van overvloed zullen gevolgd worden door zeven jaren van hongersnood. Maar alleen het weten is niet voldoende: omdat hij een glimp heeft opgevangen van de toekomst, adviseert hij ook hoe de dreigende rampen te voorkomen door voldoende graan op zij te zetten. En zo eindigt hij als onderkoning, de rechter hand van de Farao en de tweede machtigste man in Egypte.

Als je niet in staat bent verstandig om te gaan met een gave, kan die een vloek worden. Maar Joseef is een lange weg gegaan sinds zijn broers hem voor dood achter lieten in een put en hem zijn veelkleurige mantel uittrokken. Joseef had niet allen geleerd in de toekomst te kijken, hij had ook geleerd hoe zichzelf daarin te plaatsen.

Maar hoe zat dat met zijn familie, zijn overdreven liefhebbende vader en zijn sluwe, intrigerende broers? Toen ze in Egypte kwamen om graan te kopen herkenden ze Joseef niet, maar hij weet wie ze zijn. Hij wil dat ze zich bewust worden van hun wandaden en daarom beschuldigt hij ze ervan spionnen te zijn en laat hij ze gevangen zetten. Daarna deelt hij hun mee, dat ze graan mogen kopen, maar alleen als ze Benjamin, de jongere broer waarover ze het veel hebben, bij zich hebben als ze terug komen. Als dit gebeurt is dat is het ogenblik dat Joseef een zilveren beker in Benjamins voederzak legt. En dit leidt dan tot de uiteindelijke confrontatie.

Dit is een verhaal over oprechtheid en hoe om te gaan met wat je gekregen hebt, je ervan bewust te zijn dat ook al is de toekomst door een goddelijke hand geschreven, blijft het aan jezelf te bepalen welke rol je erin wilt spelen. Boven alles is het een plek om de weg terug te vinden naar degenen die je verraden hebben; enige vorm van vrede te sluiten met je familie waar je altijd zult toe behoren, hoe ongemakkelijk dat ook zijn mag. Joseef wordt nu evenzeer uitgedaagd als hij straf kan uitdelen als hij werd toen hij het was die de klappen kreeg.

Het Chanoeka verhaal is even gecompliceerd. Naast de dreidels en de lieve liedjes, de chocolade gouden muntstukken en het wonder van het oliekruikje, zit het verhaal vol ironieën. In wezen herinnert het aan de opstand van de Joden, een conflict waar door de goeden slechte dingen werden gedaan en omgekeerd. Het ging erom dat de vraag "wie is jood" aan de orde werd gesteld toen de Makkabeeërs de strijd aanboden tegen de geassimileerde Hellenisten.

Joseefs ervaringen in Egypte passen rechtstreeks in dit verhaal. Ondanks zijn succes en zijn toegewijdsheid aan dit volk, vergeet hij nimmer zijn eigen geloof en identiteit. Het is op het niveau van verder kunnen gaan na het verraad van de familie en te komen het –tenminste gedeeltelijk– herstellen van de wonden die de interne ruzies hebben veroorzaakt. Dit is een compliment voor een klein feest waarvan de lessen genuanceerder – en ook meer de moeite waard– zijn dan we geneigd zijn ons te herinneren.

Een andere invalshoek - Helena Miller

Dr Helena Miller is Directeur van Onderzoek en Evaluatie, UJIA (de Engelse Collectieve Israel Actie)

"Als je het wilt, is het geen droom." De inhoud van deze sidra klinkt door in deze vaak geciteerde uittaling van Theodor Herzl. Onze Bijbelverklaarders benadrukken dat Joseef meer was dan slechts een duider van dromen. Hij was ook een daadkrachtig man, die een gedetailleerd plan kon opstellen en uitvoeren over de wijze waarop men de zeven jaren van overvloed en de zeven jaren van honger het hoofd moest bieden. Hij kon praktisch werkbare oplossingen bedenken voor de uitdagingen die hij zag besloten liggen in de dromen.

En het Verenigd Koninkrijk (UK) is dit jaar een droom uiteindelijk in de praktijk verwerkelijkt. Voor het eerst is een joodse middelbare school van start gegaan die gemeenschapsbreed is, pluralistisch en die los staat van alle kerkgenootschappen. [*De school hanteert geen halachische eisen voor het bepalen van het joodzijn van de leerlingen. De eisen behelzen zaken zoals actief deelname aan het joodse leven in een bona fide joodse gemeente van welke kleur dan ook. DL*] In september 2010 begonnen 180 11-jarigen te leren in JCoSS, "the Jewish Community Secondary School." Dit project is de droom geweest van een groep sinds 2001. In de tussentijdse jaren is de droom herhaaldelijk uitgelegd en ontwikkeld en uiteindelijk tot tastbaar werkelijkheid gebracht.

Zoals in het geval van Joseef wordt nu het vele harde werk en de volharding beloond. JCoSS neemt nu trots zijn plaats in naast de al bestaande en door de overheid bekostigde joodse middelbare scholen in het UK. In een omkering van de droomuitleg van Joseef, gingen nu de

jaren van hongersnood –jaren van enorme behoefte en grote spanning in het werken naar de verwezenlijking van het project– vooraf aan wat nu de jaren van rijkdom en overvloed, als een unieke school uitstekend onderwijs zal bieden aan een brede scala van jonge joden.